

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра загальної педагогіки та дошкільної освіти

Протокол № 2 від «16» жовтня 2019 р.

№15616102019

ПРОГРАМА

нормативної навчальної дисципліни
ПРАКТИКУМ З ДОШКІЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ
(назва дисципліни)

підготовки бакалавра
(назва освітнього ступеня)

спеціальності 012 Дошкільна освіта
(шифр і назва спеціальності)

освітньої програми (спеціалізації)
Дошкільна освіта
(шифр і назва спеціальності)

Програма навчальної дисципліни «Практикум з дошкільної педагогіки» підготовки бакалавра, галузі знань 01 «Освіта», спеціальності 012 «Дошкільна освіта», за освітньою програмою *Дошкільна освіта*.

Розробник: Гніровська О. З.

Рецензент: Семенов О. С., доктор педагогічних наук, професор.

Програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти

(протокол № 2 від 12 вересня 2019 р.)

Завідувач кафедри: _____ (Семенов О. С.)
(підпис) (прізвище, ініціали)

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною комісією факультету педагогічної освіти та соціальної роботи

(протокол № 1 від 18 вересня 2019 р.)

Голова науково-методичної комісії факультету педагогічної освіти та соціальної роботи

_____ (Антонюк В. З.)
(підпис) (прізвище, ініціали)

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною радою Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Практикум з дошкільної педагогіки»

Таблиця 1
(денна форма навчання)

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	01 – Освіта, 012 – Дошкільна освіта, Бакалавр, Бакалавр	Нормативна
Кількість годин / кредитів 150 / 5		Рік навчання 3
		Семестр 5-ий
ІНДЗ є		Лекції – немає.
		Практичні (семінарські) 50 год.
		Самостійна робота 90 год.
		Консультації 10 год.
	Форма контролю: залік	

2. АНОТАЦІЯ КУРСУ

Метою вивчення навчальної дисципліни «Практикум з дошкільної педагогіки» є опрацювання засвоєних теоретичних положень у практичній діяльності під час професійної підготовки майбутніх вихователів, організаторів дошкільної освіти шляхом вправління та набуття фахових компетентностей.

Об'єктом курсу є формування умінь та навичок застосовувати здобуті знання в конкретних педагогічних умовах та ситуаціях під час професійної підготовки майбутніх вихователів, організаторів дошкільної освіти.

Предметом курсу є аналіз та самоаналіз різних видів діяльності, методів і прийомів організації, розвитку, навчання та виховання дітей дошкільного віку; використання у практиці роботи вихователя новітніх технологій у дошкільній освіті; упровадження сучасного програмного забезпечення в освітньому процесі; практичне вправління у роботі з дітьми дошкільного віку.

Методологічну основу курсу становить сукупність традиційних та інноваційних підходів та принципів організації освітньої діяльності з дітьми дошкільного віку. Зміст курсу базується на концептуальних засадах дошкільної педагогіки, які реалізуються у процесі практичних занять, самостійної роботи студентів.

Теоретичну основу взято із загальноприйнятих досягнень та наукових положень дошкільної педагогіки, кращого досвіду, наукового опису фактів та педагогічних ситуацій.

Методичне забезпечення курсу становлять навчальні посібники з дошкільної освіти, завдання для практичних занять, інструктивно-методичні рекомендації МОН України.

3. КОМПЕТЕНТНОСТІ

Вивчення навчальної дисципліни забезпечує формування таких ключових компетентностей:

- свідомо оперувати ключовими вміннями здійснювати педагогічний вплив на дитину дошкільного віку, будувати на їх основі педагогічний процес;
- знати та застосовувати у практичній діяльності закономірності, принципи освіти дітей дошкільного віку;
- опиратися в практичній діяльності на знання про анатомо-фізіологічні та психолого-педагогічні особливості становлення особистості та індивідуальності в період дошкільного дитинства;
- розуміти засади формування та реалізації змісту освіти дітей дошкільного віку;
- розуміти основні засади системного функціонування сучасного закладу дошкільної освіти у розмаїтті форм та новітніх методик виховання дітей дошкільного віку;
- мати готовність до відповідального виконання функцій вихователя дітей дошкільного віку та організатора дошкільної освіти;
- бути готовим реалізувати інноваційний зміст освіти у роботі з дітьми дошкільного віку;
- володіти надпрофесійними компетентностями категорії *soft skills* (гнучкими навичками): переконання, лідерства, міжособистісного спілкування, ведення переговорів, роботи в команді, управління часом, фахової та загальної ерудиції, педагогічної творчості тощо.

4. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Програма навчальної дисципліни складається з **трьох змістових модулів:**

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.

Практичний аспект дошкільної освіти.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.

Індивідуальне науково-дослідне завдання (ІНДЗ).

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3.

Модульна контрольна робота (МКР).

5. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Таблиця 3.1.
(денна форма навчання)

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	Усього	у тому числі			
		Лек.	Практ.	Консульт.	Сам. роб.
Змістовий модуль I. Практичний аспект дошкільної освіти.					
I. Нормативно-правове забезпечення дошкільної освіти.					
Тема 1. Нормативні документи, якими керується в роботі вихователь закладу дошкільної освіти. Посадова інструкція, Інструкція з охорони праці.	9	-	2	1	6
Тема 2. Документація вихователя	8	-	2	-	6

закладу дошкільної освіти, передбачена Інструкцією про ділову документацію.					
Тема 3. Програмове забезпечення освітнього процесу: комплексні та парціальні програми.	9	-	2	1	6
II. Організація освітнього процесу.					
Тема 1. Режим дня в закладі дошкільної освіти. Планування діяльності вихователя.	9	-	2	1	6
Тема 2. Розклад занять в закладі дошкільної освіти, Планування діяльності вихователя.	8	-	2	-	6
Тема 3. Самостійна та організована діяльність протягом дня. Типи та види занять.	11	-	4	1	6
III. Методи і прийоми організації, розвитку, виховання та освіти дітей дошкільного віку.					
Тема 1. Використання наочних, словесних та практичних методів і прийомів в різних видах діяльності.	11	-	4	1	6
Тема 2. Гра як основний (ведучий) вид діяльності дітей дошкільного віку. Використання ігрових прийомів.	10	-	4	-	6
Тема 3. Творчі ігри. Сюжетно-рольова гра: методи організації та педагогічного супроводу.	11	-	4	1	6
IV. Готовність педагога до інноваційної освітньої діяльності.					
Тема 1. Інтегрований освітній простір. Підлога, стіни та стеля, що розмовляють.	13	-	6	1	6
Тема 2. Інноваційні методики як допоміжний інструментарій в діяльності вихователя закладу дошкільної освіти.	13	-	6	1	6
Тема 3. Створення інноваційного розвивального середовища в закладі дошкільної освіти.	12	-	6	-	6
V. Особливості організації життєдіяльності дітей в закладі дошкільної освіти.					
Тема 1. Особливості організації життєдіяльності в I молодшій, II молодшій, середній, старшій групах.	9	-	2	1	6
Тема 2. Особливості взаємодії закладу дошкільної освіти з родинними вихованцями та іншими	9	-	2	1	6

соціальними інституціями.					
Тема 3. Особливості співпраці закладу дошкільної освіти з початковою ланкою школи: наступність в роботі в контексті НУШ.	8	-	2	-	6
Разом годин	150	0	50	10	90

6. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

Таблиця 4

№ з/п	Тема
1.	Моделі планування та організації освітнього процесу на основі інтегрованого підходу.
2.	Як готувати дошкільників до реального життя: компетентнісний підхід в дії.
3.	Поняття «інтеграція» в освітньому процесі.
4.	Педагогічні інновації на ринку дошкільної освіти.
5.	Використання ігрових, проблемно-навчальних ситуацій, інформаційно-комунікаційних та комунікативних технологій, проектної діяльності.
6.	Організація освітньої діяльності зі старшими дошкільниками у контексті нової української школи.
7.	Багатофункціональне предметно-просторове середовище.
8.	Міжнародний суспільний рух – освіта для сталого розвитку.
9.	Способи формування у дітей дошкільного віку реалістичної, цілісної картини світу.
10.	Векторність та адресна спрямованість науково-методичного супроводу професійного розвитку майбутніх вихователів.
11.	Формування корпоративної культури педагогів-дошкільників.
12.	Різноманітність форм здобуття дошкільної освіти: рівний доступ.
13.	Провідна роль творчих ігор в особистісному розвитку дошкільників.
14.	Партнерська взаємодія учасників освітнього процесу.
15.	Дослідження та експериментування як засіб розвитку пізнавальної активності дітей дошкільного віку.

7. ВИДИ (ФОРМИ) ІНДИВІДУАЛЬНИХ НАУКОВО-ДОСЛІДНИХ ЗАВДАНЬ (ІНДЗ)

Кожному студенту необхідно виконати індивідуально-дослідне завдання – написати реферат за однією з пропонованих тем. Реферат передбачає виклад матеріалу з теми в обсязі 10 сторінок основного з обов'язковим висвітленням індивідуальної позиції автора щодо проблеми. Обов'язковими структурними компонентами реферату є: титульна сторінка (з вказівкою кафедри, теми, групи, прізвища та імені студента, року виконання), план, висновки, список використаних джерел.

Шкала оцінювання (національна та ECTS)

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, курсової роботи (проекту), практики
90 – 100	A	Відмінно
82 – 89	B	Добре
75 - 81	C	
67 -74	D	Задовільно
60 - 66	E	
1 – 59	Fx	Незадовільно

Критерії оцінювання

90-100 балів («відмінно»). Глибоке оволодіння вузловими питаннями по темах. Системне, усвідомлене використання даної інформації. Встановлення причинно-наслідкових зв'язків між окремими змістовими блоками. Вільна орієнтація і використання необхідного категорійно-понятійного апарату при розкритті проблеми. Мова чітка і логічна. Здатність до аналітико-узагальнюючого викладу питання, вміння формулювати висновки і пропозиції по суті проблеми.

82-89; 75-81 балів («добре»). В цілому цілісне, усвідомлене оволодіння матеріалом, віднесеним до даного питання. В окремих випадках рівень засвоєння інформації недостатній. Аргументація при відповідях на питання, логічність і взаємозв'язок у викладі матеріалу дещо занижені. Відчуває труднощі при відповідях на питання, у формулюванні узагальнень і висновків.

67-74; 60-66 балів («задовільно»). Фрагментарне, несистемне відтворення інформації. Наводить лише окремі складові питання, без необхідного усвідомлення і взаємозв'язку.

1–59 балів («незадовільно»). Необхідним категорійно-понятійним апаратом магістрант не володіє. Робить безуспішні спроби висвітлення питання на репродуктивному, механічному рівні. Не розуміє змісту питання, відповідає не по суті.

Список рекомендованої літератури

1. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція) / Науковий керівник: А.М. Богуш // Вихователь – методист дошкільного закладу. Спецвипуск. - К.: МЦФЕР освіта, 2012. – С. 6-19.
2. Беленька Г. В. Формування професійної компетентності сучасного вихователя дошкільного навчального закладу : монографія / Ганна Володимирівна Беленька ; Київ. ун-т ім. Бориса Грінченка, Пед. ін-т. – Київ : Київ.ун-т ім. Б. Грінченка, 2011. – 320 с.
3. Богуш А. М. Оберіг : Програма розвитку дітей від пренатального періоду до трьох років [Текст] / Алла Михайлівна Богуш, Тамара Вікторівна Панасюк Ольга Петрівна Долинка та ін.. – Тернопіль : Мандрівець, 2014. – 160 с.
4. Борщ Р. М. Радість творчості : Програма художньо-естетичного розвитку дітей раннього та дошкільного віку [Текст] / Ростислав Миколайович Борщ, Дар'я Вадимівна Самойлик. – Тернопіль : Мандрівець, 2013. – 72 с.

5. Будак В. Д. Якість педагогічної освіти – майбутнє України / В. Д. Будак // Технології неперервної освіти: проблеми, досвід, перспективи розвитку: збірник статей до традиційної IV Всеукраїнської науково-практичної конференції. – Миколаїв: Вид-во МФ НаУКМА, 2002. – С. 3–6.
6. Гавриш Н. В. Розвиток мовленнєвої творчості в дошкільному віці [Монографія] / Наталія Василівна Гавриш. – Донецьк : Лебідь, 2001. – 218 с.
7. Дитина : Освітня програма для дітей від двох до семи років [Текст] / наук. кер. проекту Віктора Олександровича Огнев'юка ; авт. кол. : Ганна Володимирівна Беленька, Ольга Любомирівна Богиніч, Наталія Іванівна Богданець-Білоskalенко та ін. – К : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2016. – 304 с.
8. Дичківська І. Інноваційні педагогічні технології : підручник / І. Дичківська. – 3-те вид., випр. – К. : Академвидав, 2015. – 304 с.
9. Дичківська І. М. Основи педагогічної іноватики / І. М. Дичківська. – Рівне, 2001. – с. 43 - 623.
10. Закон України «Про дошкільну освіту». – К.: Ред. журналу «Дошкільне виховання», 2001. – С. 4-33.
11. Зязюна І.А. Педагогічна майстерність : підручник / за ред. І. А. Зязюна. – К.: Вища школа, 1997. – 349 с.
12. Каратаєва М.І., Грицюк Л.А. Нові форми здобуття дошкільної освіти / Авт.-упор: Л.А. Грицюк, М.І. Каратаєва. – Тернопіль: Мандрівець, 2007. – С.256 .
13. Кононко О. Л. Стратегічна мета виховання – життєва компетентність дитини / О. Л. Кононко // Дошкільне виховання. - 1999. - № 5. – с. 3 – 6.
14. Кочерга О. В. Початок життя – становлення творчості: Посібник для батьків дошкільнят та соціальних педагогів [Текст] / Олександр Васильович Кочерга. – К : Кобза, 2003. – 256 с.
15. Крутій К.Л. Освітній простір дошкільного навчального закладу. – 3.: 2009. - С. 319.
16. Крутій К. STREAM – освіта для дошкільників або “Стежинки у Всесвіт” / Катерина Крутій, Ірина Стеценко, Таїсія Грицишина // STEM-освіта: стан впровадження та перспективи розвитку: матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції, 9 – 10 листопада 2017 року. – К.: ДНУ “Інститут модернізації змісту освіти”, 2017 – С. 60 – 64.
17. Курчатова А., Медведєва С. Скоро до школи/Забезпечення наступності між дошкільною та початковою освітою// Дошкільне виховання. -2012. -№8. – С.23-24
18. Кушнір В. Інноваційність освіти як дидактичний принцип / В. Кушнір, Г. Кушнір, Н. Рожкова // Рідна школа. – 2012. – № 6. – С. 3–8.
19. Підласий І., Підласий А. Педагогічні інновації / І.Підласий, А.Підласий // Рідна школа.-1998.-№12.
20. Піроженко Т. О. Особистість дошкільника : перспективи розвитку [Текст] / Тамара Олександрівна Піроженко. – Тернопіль : Мандрівець, 2010. – 136 с.
21. Положення про дошкільний навчальний заклад // Освіта України. – 2003. - № 22. – 25 березня. – С. 3,8; //Дошкільне виховання. – 2003. - № 5. – С. 3-6.
22. Поніманська Т. І. Дошкільна педагогіка : підручник / Тамара Іллівна Поніманська. – К. : Академвидав, 2015. – 448 с.
23. Поніманська Т. І. Дошкільна педагогіка : практикум : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Тамара Іллівна Поніманська, Ілона Миколаївна Дичківська. – 2-ге вид. – К. : Слово, 2007. – 351 с.
24. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Українське дошкілля» [Текст] /О. І. Білан, Л. М. Возна, О. Л. Максименко. – Тернопіль : Мандрівець, 2013. – 264 с.
25. Семенов О. С. Формування творчо спрямованої особистості старшого дошкільника у позашкільному навчальному закладі : монографія [Текст] / Олександр Сергійович Семенов. – Луцьк : ПВД «Твердиня», 2017. – 520 с.
26. Семенова Н. І. Розвиток людської індивідуальності у контексті становлення особистості / Наталія Іванівна Семенова // Проблеми педагогічних технологій : зб. наук. пр. – Луцьк : [б. в.], 2003. – Вип. 2. – С. 39–43.

27. Сисоєва С. О. Основи педагогічної творчості [Текст]: Підручник / Світлана Олександрівна Сисоєва. – К : Міленіум, 2006. – 346 с.
28. Театр фізичного виховання та оздоровлення дошкільнят: Авторський стиль роботи / Авт.-укл. М.М.Єфименко. - К., 1995.
29. Теорія і практика впровадження інноваційних технологій навчання у професійну підготовку кваліфікованих робітників: монографія / [Лузан П. Г., Манько В. М., Нестерова Л. В., Романова Г. М.]; за заг. ред. Г. М. Романової. – К. : ТОВ«НВП Поліграфсервіс», 2014. – 216 с.
30. Шаповаленко В. І. Інтеграція інноваційних елементів та інтерактивних технологій в освітній процес фізичного виховання / В. І. Шаповаленко, С. В. Гаркуша // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету імені Т. Шевченка. – 2013. – Вип. 112. – Том 2. – С. 304–308.
31. 1. Державний стандарт початкової освіти /https:// [Електронний ресурс]. Режим доступу: www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-zatverdzhennya-derzhavnogo-standartu-rochatkovoyi-osviti
32. 2. Закон України «Про дошкільну освіту» // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2628-14>
33. 3. Закон України «Про освіту»// [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
34. 4. Національна рамка кваліфікацій // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF/paran12#n12>
35. 5. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи. – 33 с. // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://osvita.ua/doc/files/news/520/52062/new-school.pdf>

ІНТЕРНЕТ РЕСУРСИ

- <https://mon.gov.ua/ua> – сайт Міністерства освіти і науки України.
- <http://www.elibukr.org/en> –електронна бібліотека України.
- <http://www.nbuv.gov.ua> – сайт Національної бібліотеки ім. В. Вернадського.
- <http://esnuir.eenu.edu.ua> – Інституційний репозитарій Східноєвропейського національного університету ім. Лесі Українки
- <http://dnpb.gov.ua/ua/> – державна науково-педагогічна бібліотека імені В. О. Сухомлинського
- <https://pidruchniki.com/pedagogika/> – підручники з педагогіки он-лайн
- <https://books.br.com.ua/themes/259/261> – конспекти лекцій з педагогіки он-лайн
- <https://www.loc.gov> – бібліотека Конгресу США
- <http://www.wbc.poznan.pl/dlibra> – Вкелікопольська цифрова бібліотека

9.ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЗАЛІКУ

1. Нормативно-правові аспекти в організації діяльності педагога-дошкільника.
2. Сучасні підходи до планування діяльності вихователя закладу дошкільної освіти.
3. Поняття педагогічної інновації: інноваційні педагогічні технології в сучасному закладі дошкільної освіти.
4. Сучасні підходи до організації та облаштування дитячого простору.
5. Інтеграція в дошкільній освіті як інноваційне явище.
6. Інформаційно-комунікативні технології в організації освітнього процесу закладу дошкільної освіти.
7. Характеристика сучасного програмного забезпечення дошкільної освіти.
8. Інноваційне предметно-просторове середовище в закладі дошкільної освіти.
9. Моделювання інноваційного змісту дошкільної освіти.
10. Сучасні технології управління дошкільною освітою.
11. Формування дитячої компетентності: крок до школи.

12. Нова українська школа: особливості взаємодії, точки дотику.
13. Партнерство у взаємовідносинах педагогів закладу дошкільної освіти з родинами вихованців.
14. Готовність педагога дошкільного навчального закладу до розробки та освоєння нововведень.
15. Технологія формування здоров'язберезувальної компетентності дошкільників.
16. Використання ігрових технологій в роботі з дошкільниками.
17. Провідна роль ігрової діяльності в особистісному розвитку дошкільників.
18. STREAM – освіта для дошкільників.
19. Розвиток креативності дошкільників засобами арт-терапії.
20. Дошкільникам – освіта для сталого розвитку дітей.